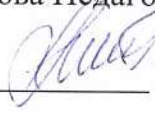

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

УХВАЛЕНО

рішенням Педагогічної ради
Фахового коледжу ЗВО «МНТУ»
від «24» 12 2024 р.,
протокол № 5 / 1
Голова Педагогічної ради

 Надія ГЛУШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради
ЗВО «МНТУ»
від «30» 01 2025 р.,
протокол № 06 / 2425
Голова Вченої ради

 Вероніка ХУДОЛЕЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ІНКЛЮЗІЮ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ**

(введено в дію з 30 січня 2025 р. наказ № 4-1-09 від 30.01.2025)

Київ 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Положення про інклюзію та різноманітність (далі – Положення) розроблено з метою забезпечення рівного доступу до можливостей та сприяння розкриттю талантів та потенціалу здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, науково-педагогічного, педагогічного та адміністративного персоналу Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (далі — ЗВО «МНТУ», Університет) та Фахового коледжу Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (далі — Фаховий коледж ЗВО «МНТУ», Коледж), регламентування імплементації та популяризації принципів різноманітності та інклюзії в основні напрями діяльності, структуру, права, обов'язки та відповідальність осіб, які працюють або навчаються в Університеті/Коледжі.
- 1.2. Положення визначає цінності, принципи та завдання Університету/Коледжу щодо створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу.
- 1.3. Університет/Коледж надають освітні послуги здобувачам вищої та фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального та майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності всіх здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача освіти з особливими освітніми потребами.
- 1.4. Академічні спільноти Університету/Коледжу визнають принципи інклюзивності та різноманітності засадничими цінностями освітнього, дослідницького та наукового процесів і зобов'язані дотримуватися загальноновизнаних норм етики, моралі, стандартів у сферах освітньої, науково-дослідної й виховної діяльності.
- 1.5. Положення розроблене на основі Конституції України, Законів України Про освіту, Про вищу освіту, Про фахову передвищу освіту, Законів України Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні, Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні, Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні 2021-2030, Загальної декларації прав людини (ООН), Конвенції про права осіб з інвалідністю (ООН), а також інших нормативно-правових актів, національних політик та стратегій України та Європейського Союзу, які стосуються імплементації принципів інклюзивності та різноманітності, Статуту Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» на 2023-2027 роки, Положення про Фаховий коледж Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», інших внутрішніх нормативних документів Університету/Коледжу.
- 1.6. Забезпечення принципів інклюзивності та різноманітності є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої та фахової передвищої освіти в частині створення корпоративної культури, яка визначає те, як ми працюємо, навчаємо і навчаємось, комунікуємо та відносимось один до одного.

2. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

Інклюзивність — це принцип, процес і практика створення умов, що забезпечують рівний доступ, участь і можливості для всіх людей, незалежно від їхніх фізичних, когнітивних, соціальних, економічних, культурних чи інших особливостей.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Різноманітність — багатовимірне поняття, що залежить від культурного контексту та рівня усвідомлення відмінностей між людьми, групами чи явищами, які можуть включати культурні, етнічні, гендерні, вікові, соціальні, релігійні, економічні, освітні чи інші аспекти. Різноманітність сприяє розвитку інклюзивного середовища, де кожен має рівні можливості для участі та самореалізації.

Безбар'єрність — загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності.

Бар'єри — це перепони або обмеження, які заважають особам брати повноцінну участь у суспільному, освітньому, професійному чи культурному житті через фізичні, соціальні, економічні, інформаційні або інші чинники. Варто відзначити такі обмеження, як:

- **Інвалідність** — фізичні, розумові, інтелектуальні або сенсорні порушення, які у взаємодії з іншими бар'єрами можуть перешкоджати повній та ефективній участі людини в суспільстві на рівних умовах з іншими.
- **Культурні відмінності** — це сукупність особливостей, що відображають різницю у звичаях, традиціях, мовах, релігійних переконаннях, цінностях, нормах поведінки та способах мислення між окремими соціальними чи етнічними групами.
- **Соціальні бар'єри** — це перешкоди, які виникають унаслідок соціальних обставин, стереотипів, дискримінації або особистих чи сімейних труднощів, що обмежують можливості людей брати повноцінну участь у суспільному, освітньому чи професійному житті.
- **Економічні бар'єри** — це фінансові чи соціально-економічні труднощі, які обмежують можливості людей брати участь у суспільному, освітньому чи професійному житті, зменшуючи їхній доступ до ресурсів, послуг або можливостей для розвитку.
- **Географічні бар'єри** — це перешкоди, зумовлені місцем проживання або географічними умовами, які обмежують доступ до освітніх, професійних, соціальних або культурних можливостей через ізоляцію, недостатню інфраструктуру чи низький рівень розвитку регіону.
- **Дискримінаційні бар'єри** — це перешкоди, які виникають внаслідок упереджень, нерівного ставлення або соціальних стереотипів, спрямованих проти певних груп чи окремих осіб на основі їхніх особистих чи соціальних характеристик.

Гендерна рівність — рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Доступність — забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем освітнього середовища.

Підтримка в освітньому процесі — підтримка, що надається здобувачам освіти постійно або тимчасово та передбачає створення для них сприятливих для навчання умов у закладі

освіти, а також здійснення додаткових заходів, спрямованих на подолання їхніх освітніх труднощів, зокрема тих, що виникли внаслідок психологічної травми.

Освітні труднощі — труднощі у навчанні, які впливають на процес здобуття освіти та результати навчання здобувачів освіти відповідного року навчання.

Безпечне освітнє середовище — сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, зокрема з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Інклюзивне освітнє середовище — сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Особа з особливими освітніми потребами — особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

3. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ІНКЛЮЗИВНОСТІ ТА РІЗНОМАНІТНОСТІ

3.1. Основоположними цінностями, закладеними для ефективного та сталого функціонування Університету/Коледжу, є:

3.1.1. Рівність

Усі люди мають право на рівний доступ до можливостей навчання, професійного розвитку, участі у студентському житті та кар'єрного зростання незалежно від їхніх фізичних, соціальних, культурних, релігійних, статевих чи інших особливостей.

3.1.2. Повага

Кожна особистість унікальна, і ця унікальність є джерелом розвитку та інновацій. Положення заохочує цінування різноманітності думок, культур, досвіду, ідентичностей і підходів, розглядаючи їх як базис для сталого розвитку та зростання освітньої та наукової спільнот.

3.1.3. Справедливість

Положення спрямоване на усунення бар'єрів та створення рівних умов для всіх членів освітньої спільноти. Це включає забезпечення доступу до ресурсів і можливостей тим, хто стикається з різноманітними бар'єрами.

3.1.4. Відкритість

Здатність прийняти нові ідеї, досвід та підходи, а також готовність до діалогу з усіма учасниками освітнього процесу та середовища, яке сприяє створенню атмосфери довіри, взаємного навчання, вдосконалення та співпраці.

3.1.5. Соціальна відповідальність

Активне створення умов, у яких кожен існуючий та майбутній учасник освітнього процесу почувається залученим, визнаним і цінним, є ключовим елементом відповідальності перед українським суспільством.

3.2. У своїй діяльності Університет/Коледж покладаються на такі принципи:

3.2.1. Інклюзивність

Принцип, який реалізується через інтеграцію відповідних підходів у всі аспекти діяльності: організаційні процеси, освітні програми, дослідницьку та наукову діяльність, кадрову політику, партнерські взаємини та громадські ініціативи.

3.2.2. Доступність

Забезпечення фізичної, інформаційної та соціальної доступності для всіх учасників освітнього процесу, включаючи людей з інвалідністю, представників різних культур, вікових груп та соціальних категорій. Це передбачає адаптацію інфраструктури, процесів та технологій для відповідності потребам різних учасників.

3.2.3. Толерантність

Впровадження політики нульової толерантності до дискримінації, включаючи будь-які форми упереджень чи стереотипів. Цей принцип гарантує рівне ставлення до всіх без винятків, незалежно від походження, гендеру, віку, релігії чи інших характеристик.

3.2.4. Прозорість

Забезпечення відкритості процесів розробки та реалізації стратегій через інформування, звітність і залучення зацікавлених сторін та учасників освітнього процесу. Прозорість забезпечує довіру, а підзвітність сприяє ефективності впровадження заходів.

3.2.5. Співучасть

Залучення представників усіх зацікавлених груп, представників та учасників освітнього процесу до процесів прийняття рішень. Це, у свою чергу, сприяє врахуванню інтересів та потреб кожного учасника освітнього середовища, забезпечуючи справедливість та об'єктивність рішень.

3.2.6. Гнучкість і адаптивність

Здатність оперативно реагувати на зміни, вдосконалювати підходи та адаптувати їх до нових викликів та потреб освітньої та наукової спільнот.

3.2.7. Сталість

Університет/Коледж дотримуються етичних принципів і надають пріоритет відповідальному управлінню освітнім середовищем та фінансовими ресурсами.

IV. ЗАВДАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ/КОЛЕДЖУ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОСТІ ТА РІЗНОМАНІТТЯ

ЗВО «МНТУ»/Фаховий коледж ЗВО «МНТУ» ставлять перед собою такі завдання щодо дотримання принципів інклюзивності та різноманіття:

4.1. Інтеграція питань інклюзивності та різноманіття в процес стратегічного планування діяльності Університету/Коледжу. Врахування інтересів усіх учасників освітнього процесу шляхом їх широкого представництва під час обговорення та прийняття рішень щодо відповідних стратегій і політик.

4.2. Організація конфіденційного й ефективного діалогу з представниками різних соціально-економічних груп академічної спільноти для створення сприятливого середовища співпраці.

4.3. Забезпечення пріоритетності питань фізичної та психологічної безпеки здобувачів і співробітників у всіх сферах діяльності Університету/Коледжу.

4.4. Проведення збору, аналізу та систематизації кількісних, якісних і часових даних, які дозволяють визначати потреби та запити різних груп академічної спільноти Університету/Коледжу.

- 4.5. Надання підтримки у процесах працевлаштування, утримання на посадах і професійного зростання всім особам, незалежно від їхніх фізичних, соціальних, культурних, релігійних, статевих чи інших особливостей.
- 4.6. Дотримання принципів поваги до ідентичності, віросповідання, соціально-економічного статусу та прав усіх учасників академічної спільноти та учасників освітнього процесу, забезпечуючи недопущення їх дискримінації.
- 4.7. Гарантування конфіденційності персональних даних усіх учасників академічної спільноти та інших працівників Університету/Коледжу відповідно до чинного законодавства України.
- 4.8. Розробка та впровадження безпечного та інклюзивного цифрового середовища, що забезпечує рівний доступ до якісного навчання для всіх здобувачів вищої та фахової передвищої освіти.
- 4.9. Забезпечення здобувачів, які стикаються з бар'єрами для очного навчання, цифровими навчальними матеріалами та іншими ресурсами, що відповідають принципу доступності.
- 4.10. Організація та надання психологічної й фізичної підтримки учасникам освітнього процесу за потреби для забезпечення їхнього добробуту.
- 4.11. Забезпечення рівного доступу представників різних соціально-економічних, культурних та релігійних груп до керівних і управлінських посад в Університеті/Коледжі.
- 4.12. Проведення заходів, спрямованих на підвищення обізнаності учасників освітнього процесу щодо питань толерантності, інклюзивності, рівності та різноманіття.
- 4.13. Визнання, попередження та активна протидія проявам прямої й непрямой дискримінації на всіх рівнях діяльності Університету/Коледжу.
- 4.14. Розвиток і вдосконалення інфраструктури Університету/Коледжу для забезпечення зручностей та потреб учасників освітнього процесу з особливими потребами.
- 4.15. Розробка високоякісних, адаптованих і інклюзивних навчальних матеріалів для здобувачів, які потребують таких матеріалів.
- 4.16. Використання методик викладання, що враховують потреби осіб із особливими освітніми потребами, для забезпечення їхньої повноцінної участі в освітньому процесі.
- 4.17. Розробка та поширення інформаційних і методичних матеріалів, присвячених тематиці толерантності, інклюзивності, рівності та різноманіття.

V. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1. Дотримання цього Положення спрямоване на формування гармонійного академічного та освітнього середовища, що забезпечує рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу, сприяє їхньому особистісному та професійному розвитку, а також зміцнює репутацію Університету/Коледжу як інклюзивних та відповідальних закладів вищої та фахової передвищої освіти.
- 5.2. Контроль за реалізацією Положення покладається на посадових осіб Університету/Коледжу в рамках їх функціональних обов'язків.
- 5.3. Відповідні структурні підрозділи університету зобов'язані проводити моніторинг виконання завдань, визначених окремими наказами керівництва Університету та Фахового коледжу, та щорічно готувати звіти з рекомендаціями щодо покращення діяльності у сфері інклюзії та різноманіття.
- 5.4. Особи, які допустили порушення норм Положення, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України та внутрішніми положеннями Університету/Коледжу.

- 5.5. Щорічно в бюджеті Університету та Фахового коледжу передбачається окремий розділ, що фінансує проєкти, спрямовані на підвищення рівня інклюзії. Ці кошти можуть використовуватися на створення доступної інфраструктури, адаптацію навчальних матеріалів та проведення тренінгів.
- 5.6. Університет активно співпрацює з міжнародними партнерами для обміну досвідом у сфері інклюзії та різноманіття. Це включає організацію спільних семінарів, тренінгів та участь у грантових проєктах.
- 5.7. Для впровадження принципів інклюзії та різноманіття ЗВО «МНТУ»/Фаховий коледж ЗВО «МНТУ» орієнтуються на найкращі міжнародні практики, що довели свою ефективність у створенні доступного та інклюзивного освітнього середовища.
- 5.8. Положення набуває чинності з моменту його ухвалення педагогічною радою Фахового коледжу ЗВО «МНТУ», затвердження Вченою радою ЗВО «МНТУ» та введення в дію Наказом президента ЗВО «МНТУ».
- 5.9. Положення підлягає регулярному перегляду та оновленню відповідно до змін законодавства, нормативно-правової бази, а також із врахуванням нових викликів і потреб освітньої спільноти.
- 5.10. Зміни та доповнення до Положення вносяться за тою ж процедурою, що і його затвердження.